

Ozewieze Wat?

Kinderliedjes: iedereen kent ze en iedereen zingt ze mee. Maar wie kent eigenlijk de betekenis achter de bekende woorden? De versjes hebben vaak een lange geschiedenis, ze gaan soms honderden jaren terug. Meestal zijn ze oorspronkelijk helemaal niet bedoeld voor kleuters en peuters, maar werden ze gezongen door volwassenen. Die liedjes veranderden in de loop der tijd door overlevering zodanig dat de eigenlijke betekenis verloren ging. Langzamerhand werden de volksliedjes lekker in het gehoor liggende melodieën met teksten waarvan niemand de betekenis nog kende. In deze nieuwe rubriek gaan we steeds op zoek naar de betekenis en herkomst van een bekend kinderlied.

Dieuwke Kloppenburg

We beginnen met het versje waar de titel van de rubriek naar verwijst:

Ozewiezewoze

O - ze - wie - ze - wo - ze wie - ze - wal - la, kris - tal - la, kris -
to - ze wie - ze - wo - ze, wie - ze - wies - wies - wies - wies.

Het lijken onzinwoorden die lekker klinken en zingen, totdat je ze fonetisch bekijkt en vertaalt naar het Creools-Portugees. Schrijver en letterkundige F.M. Arion deed deze ontdekking en schreef er een artikel over. De woorden van *Ozewiezewoze* blijken tóch een betekenis te hebben.

'Zewoze' is de verleden tijd van gelukkig worden ('cevarse' in modern Portugees).

'Walla' is het Creoolse werkwoord 'vala' of 'bala', dat staat voor gered worden, waardevol zijn.

'Kristoze' is de verleden tijd van 'Cristarse', Christen worden.

Hiermee kom je tot de volgende vertaling:

Vandaag is het kind gelukkig

Is het kind gered

Gedoopt is het

Dit kind is gelukkig

Dit kind, kinderen, kinderen, kinderen, kinderen

Dat dit liedje in ons land terecht is gekomen, heeft veel te maken met het koloniale verleden van Nederland, schrijft Arion. Er waren in de zeventiende eeuw immers genoeg Hollandse matrozen in West-Afrika om daar,

op de (slaven)schepen of via hun buitenvrouwen aan de westkust, liedjes op te pikken. Er zullen heel wat kinderen van Hollandse mannen zijn toegezongen door Creoolse vrouwen. Zowel de mannen als later wellicht ook de kinderen namen de liedjes mee naar Nederland. Zonder de Creoolse context werd het een onbegrijpelijk kinderliedje.

Oproep

Heeft u suggesties voor deze nieuwe rubriek? Stuur ze naar de redactie J.deVuijst@hetnet.nl en wij zorgen ervoor dat uw suggestie indien interessant genoeg voor onze lezers gepubliceerd wordt.

Dieuwke Kloppenburg is consulent muziek primair onderwijs te Amsterdam

Bronnen:

- www.verreverwanten.nl
- Scriptie Heleen van den Bos
- F.M. Arion 'Vliegende negers', De Groene Amsterdammer (28 januari 1981)